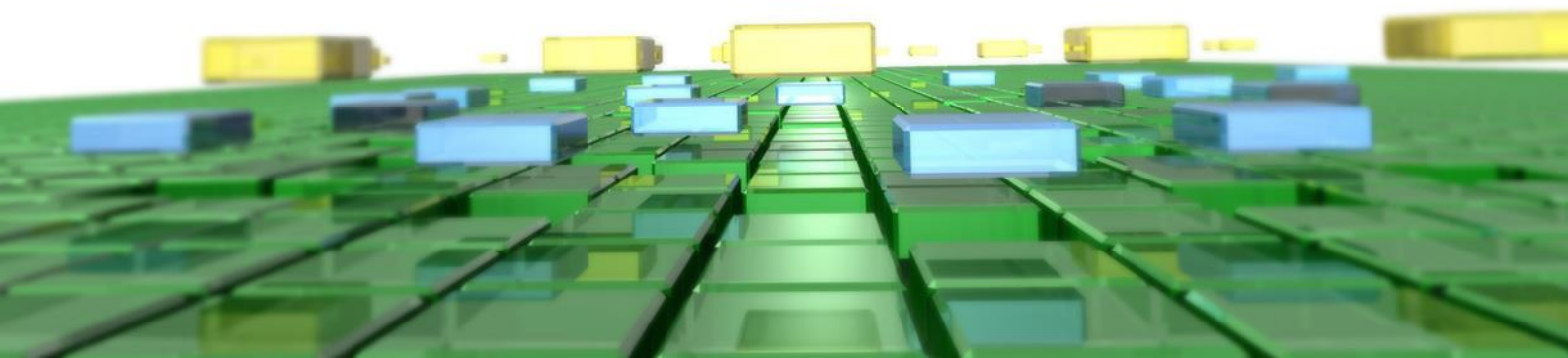

Resultaten vervolgonderzoek Wet natuurbescherming *Theresiapark, Vught*

BPD Ontwikkeling BV

Resultaten vervolgonderzoek Wet natuurbe- scherming *Theresiapark, Vught*

BPD Ontwikkeling BV

Rapportnummer: P01831

Datum: 15 augustus 2020

Contactpersoon opdrachtgever: Dhr. M. Rijs, BPD Ontwikkeling BV

Projectteam BRO¹: MvdS, NL, RdM

Bron foto kaft: BRO, abstract

BRO is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus en heeft als doel kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging. Onze werkzaamheden voeren wij dan ook uit volgens de door het NGB vastgestelde gedragscode (versie juni 2008, aangevuld in februari 2010). De medewerkers binnen de discipline ecologie voldoen aan de door het Ministerie van EZ genoemde voorwaarden voor ter zake deskundigen op het gebied van ecologisch onderzoek. Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde protocollen en richtlijnen voor onderzoek. BRO accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het uitgevoerde onderzoek neemt.

BRO
Hoofdvestiging
Bosscheweg 107
5931 PK Boxtel
T +31 (0) 411 850 400
E info@bro.nl

B | **RO**
Ruimte | om *in* te leven

Inhoudsopgave

pagina

1. INLEIDING	3
1.1 Aanleiding	3
1.2 Doel	3
2. OMSCHRIJVING PLANGEBIED	4
2.1 Huidige situatie	4
3. WERKWIJZE	7
3.1 Vleermuizen	7
3.2 Steenmarter, bunzing, hermelijn en wezel	8
3.3 Eekhoorn en roofvogels	10
3.5 Levendbarende hagedis en hazelworm	11
4. RESULTATEN	13
4.1 Vleermuizen	13
4.2 Steenmarter, bunzing, hermelijn, wezel en das	14
4.3 Eekhoorn en roofvogels	16
4.4 Alpenwatersalamander	16
4.5 Levendbarende hagedis en hazelworm	16
5. TOETSING AAN WET NATUURBESCHERMING	18
5.1 Vleermuizen	18
5.2 Steenmarter, bunzing, hermelijn, wezel en das	18
5.3 Eekhoorn en roofvogels	19
5.4 Alpenwatersalamander	19
5.5 Levendbarende hagedis en hazelworm	19
6. CONCLUSIE	20
7. BRONNEN	21

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Opdrachtgever is voornemens het Theresiapark te gebruiken als nieuwbouwlocatie voor woningen. Hierbij worden aanwezige gebouwen gesloopt en wordt een deel van de bomen gekapt.

Tijdens een ecologisch onderzoek (quickscan) in mei 2019 is geconstateerd dat het park verblijfplaatsen kan hebben voor vleermuizen, steenmarter, bunzing, hermelijn, wezel, dat het voortplantings- en landhabitat kan zijn van Alpenwatersalamander, dat er nestlocaties van eekhoorn en roofvogels aanwezig kunnen zijn, en dat het leefgebied van levendbarende hagedis en hazelworm kan zijn. Naar aanleiding hiervan is protocollair onderzoek uitgevoerd met betrekking tot de genoemde soort(groep)en. Het protocollaire onderzoek is in het seizoen van 2018 uitgevoerd.

1.2 Doel

Dit onderzoek zal antwoord geven op de volgende vragen:

- Zijn er verblijfsfuncties of nestlocaties aanwezig van vleermuizen, roofvogels, eekhoorn, steenmarter of bunzing?
- Is het plangebied in gebruik als essentieel foerageergebied voor vleermuizen?
- Zo ja, welke soort, aantal en verblijffunctie m.b.t. vleermuizen betreft het hier?
- Is het plangebied in gebruik als landhabitat voor poelkikker, alpenwatersalamander of kamsalamander?
- Is levendbarende hagedis aanwezig binnen het plangebied?
- Leiden de werkzaamheden tot verlies of verstoring van nest- en/of verblijfplaatsen, of essentieel habitat van een beschermde soort?
- Leidt de uitbreiding tot overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming en is een ontheffingsaanvraag noodzakelijk?

Indien bij aanwezigheid van beschermde soorten het treffen van maatregelen noodzakelijk is, omdat de huidige nest/verblijfplaats komt te vervallen/wordt verstoord, dan zullen deze (mede ten behoeve van een mogelijke ontheffingsaanvraag) voldoende moeten worden onderbouwd middels een activiteitenplan/mitigatieplan, omdat met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid vast moet komen te staan dat de maatregelen ook daadwerkelijk de functie die het gebouw heeft voor de soort(en), doen behouden. Ook dient te worden getoetst of de huidige staat van instandhouding van de soort niet in het geding is.

Ten behoeve van het eventueel indienen van een ontheffingsaanvraag dienen ook aspecten als doel, (wettelijk) belang en alternatievenafweging behandeld te worden. Ook deze aspecten zullen in een later stadium, indien van toepassing, worden uitgewerkt.

2. OMSCHRIJVING PLANGEBIED

2.1 Huidige situatie

Het plangebied bestaat momenteel uit een parkachtig terrein, omzoomd met bos, en doorwerkt met rijen, groepen en individuele bomen. Centraal gelegen is een gebouw waarvan de begane grond in gebruik is als kinderdagverblijf. Hiernaast staat een gebouw met pannendak. Ten zuidwesten hiervan staan enkele schuren in gebruik door een (moes-)tuiniergroep. In het uiterste zuidwesten ligt een poel. In figuur 2 is een luchtfoto van het plangebied en de directe omgeving weergegeven. De figuren 3 t/m 14 geven een impressie van het plangebied, middels foto's die zijn genomen tijdens het verkennende veldbezoek.

Figuur 2. Luchtfoto van het plangebied en de directe omgeving

Toekomstige situatie

De gebouwen zullen worden gesloopt en een deel van de bomen zal worden gekapt. Op de nieuw gerealiseerde open plekken worden circa 110 woningen gerealiseerd.

Figuur 3. Open parkdeel noordzijde plangebied

Figuur 4. Gebouw door midden plangebied

Figuur 5. Gebouw met pannen dak in midden plangebied

Figuur 6. Poel in zuidwesten plangebied

Figuur 7. Parkdeel in zuidoosten plangebied

Figuur 8. Bomenlaan en moestuinen in zuiden plangebied

Figuur 9. Structuur bos in noordoosten plangebied

Figuur 10. Schuur Stichting Natuurlijk Thuis

Figuur 11. Bomenlaan door midden plangebied vanuit oosten

Figuur 12. Structuur bos in westen plangebied

Figuur 13. Boomholte in bomenlaan

Figuur 14. Open plek met moestuin en bijenkasten in zuidwesten plangebied

3. Werkwijze

3.1 Vleermuizen

Het vervolgonderzoek is uitgevoerd met betrekking tot de aanwezige gebouwen, boomholtes en vlieg-routes en foerageergebied. In de winterperiode zijn alle te kappen opstanden gecontroleerd op aanwezigheid van bomen met geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen. Hierbij werden twee geschikte bomen aangetroffen welke bij de werkzaamheden verloren gaan.

In de periode half augustus 2019 tot en met half juli 2020 in totaal vijf aanvullende veldbezoeken uitgevoerd. De bezoeken zijn uitgevoerd in de meest gunstige periode van het jaar waarin vleermuizen aantoonbaar van een onderzoeksgebied gebruik kunnen maken. Gedurende de periode mei tot en met half juli hebben de meeste soorten hun zomer- en kraamverblijfplaatsen bezet en zijn druk bezig met het grootbrengen van jonge dieren. Vanaf eind juli vallen de kraamkolonies uiteen, verspreiden de vrouwtjes zich en gaan op zoek naar het gezelschap van baltsende mannetjes.

Ten behoeve van het aantonen dan wel uitsluiten van een kraamverblijfplaats is tussen 15 mei en 15 juli 2020 tweemaal tijdens de twee uur na zonsondergang naar invliegende individuen gekeken, met een tussenliggende periode van minimaal 30 dagen. Daar kraamgroepen door het in- en uitvliegen in deze eerste twee uur ook goed waarneembaar zijn, dit mede in verband met de groepsgrootte en het tijdig terugkomen om de jongen te zogen, is hieromtrent een voldoende betrouwbaar beeld verkregen omtrent de aan/afwezigheid van een mogelijke kraamverblijfplaats. Daarnaast is ten behoeve van het aantonen dan wel uitsluiten van een kraamverblijfplaats tussen 15 april en 15 juli 2020 een ochtendronde uitgevoerd, tijdens de twee uur voor zonsopkomst, dit om de aanwezigheid van kleine zomerverblijfplaatsen te kunnen toetsen. Tevens is er binnen dezelfde periode een ochtendronde uitgevoerd ten behoeve van het aantonen dan wel uitsluiten van een kraamverblijfplaats in twee boomholten. In de periode half augustus - eind september 2019 hebben twee avondrondes, met een tussenliggende periode van minimaal 20 dagen, plaatsgevonden ten behoeve van het aantonen/uitsluiten van de functie paarverblijfplaats. Tabel I geeft een overzicht van de uitgevoerde veldbezoeken voor vleermuizen.

De inventarisatiemethode is conform de richtlijnen van het protocol voor vleermuisonderzoek (versie maart 2017), dat is opgesteld door het vleermuisvakberaad van het Netwerk Groene Bureaus en de Zoogdiervereniging. Dit protocol schrijft voor dat de onderzoeksinspanningen afhankelijk zijn van de te verwachten soorten en functies. Het protocol heeft tot doel het belang van de functies van onderzoekslocaties voor soorten vleermuizen effectief en efficiënt vast te stellen dan wel uit te sluiten. In het bijzonder wanneer de aanwezigheid van gebiedsfuncties of soorten wordt uitgesloten, zou een onderzoek volgens het protocol als juridisch voldoende moeten worden aangemerkt.

Tijdens de veldbezoeken is voornamelijk gelet op uitvliegende, invliegende of zwermende vleermuizen. Daarnaast is er ook gelet op foeragerende en passerende vleermuizen. Tijdens de twee laatste veldbezoeken is voornamelijk gelet op sociale geluiden. In de periode half augustus - september produceren mannetjes vleermuizen de meeste sociale geluiden vanuit of vliegend rondom verblijfplaatsen om vrouwtjes te lokken.

Alle veldbezoeken zijn uitgevoerd met behulp van een batdetector (Pettersson M500-384) met opnamemogelijkheid en weergave van sonogrammen. Een batdetector zet het voor het menselijk gehoor niet hoorbare ultrasone geluid van vleermuizen om naar frequenties die wel hoorbaar zijn. Op basis van de geluidsfrequenties en ritmes kunnen verschillende soorten vleermuizen worden onderscheiden. De opnamemogelijkheid is belangrijk omdat de geluidsopnames kunnen worden gebruikt voor het determineren van soorten die op basis van hun geluid moeilijk zijn te onderscheiden (met name Myotis-soort) en waarbij het sonogram uitsluitsel kan geven.

Tijdens de veldbezoeken waren de weersomstandigheden voor het waarnemen van vleermuizen gunstig. De weersomstandigheden voldoen aan de protocollaire eisen voor vleermuizen onderzoek: temperatuur niet lager dan 12 °C, de windsnelheid beneden de 5 Beaufort en geen sprake van neerslag, anders dan lichte motregen (zie tabel I).

Tabel I. Bezoeken i.v.m. vleermuisinventarisaties

Datum	Type onderzoek	Tijdsduur onderzoek	Zon op/ onder	Weer	Temp.
20-08-2019	Paar- en winterverblijfplaats	20.45-01.00	20.51	Wind gemiddeld 2 Bft Geheel bewolkt Geen neerslag	23 °C
10-09-2019	Paar- en winterverblijfplaats	20.30-01.00	20.05	Wind gemiddeld 2 Bft Geheel bewolkt Geen neerslag	17 °C
22-04-2020	Zomerverblijf	04.00-06.30	06.26	Wind gemiddeld 2 Bft Half bewolkt Geen neerslag	12 °C
03-06-2020	Kraam- en zomerverblijf	21.45-00.00	21:49	Wind gemiddeld 2 Bft Half bewolkt Geen neerslag	17 °C
07-07-2020	Kraam- en zomerverblijf	21.50-00.30	21:57	Wind gemiddeld 2 Bft Bewolkt Soms lichte motregen	15 °C
14-07-2020	Kraam- en zomerverblijf	03:00-05:45	05:38	Wind gemiddeld 2 Bft Bewolkt Geen neerslag	12 °C

3.2 Steenmarter, bunzing, hermelijn en wezel

Ten behoeve van het onderzoek naar steenmarter, bunzing, hermelijn en wezel zijn 3 methodes gebruikt. Het betreft wildcamera's, Mostela's en sporenbuizen (zie figuur 15). Deze inventarisatiemethodes zijn geschikt voor deze soorten. De hoeveelheid materiaal en de duur van het onderzoek voldoet ruim aan het document "Handleiding Kleine Marters in relatie tot soortbescherming" van Provincie Noord-Brabant. De materialen hebben 6 weken in het gebied gestaan in de meest actieve periode van

kleine marterachtigen, namelijk van 19 juli 2019 t/m 30 augustus 2019. De methodiek van het inventariseren is uitgevoerd conform de 'Handreiking kleine marters in relatie tot soortbescherming' van de Zoogdiervereniging. Op 1 augustus zijn de camera's uitgelezen en de sporenbuizen gecontroleerd op sporen. Zie tabel II voor de specificaties van het onderzoeksmateriaal.

Tabel II. Specificaties ingezet onderzoeksmateriaal

Type	Code/nummer	Coördinaten
Cameraval	CV1	51,6472199 / 5,2762592
Cameraval	CV2	51,6450327 / 5,2732538
Mostela	MO1	51,6474743 / 5,2735797
Mostela	MO2	51,6449406 / 5,2750690
Mostela	MO3	51,6450284 / 5,2734838
Sporenbuis	1	51,6480966 / 5,2760208
Sporenbuis	2	51,6461441 / 5,2760107
Sporenbuis	3	51,6465103 / 5,2735183
Sporenbuis	4	51,6450221 / 5,2742992
Sporenbuis	5	51,6453731 / 5,2756869

Figuur 15. Locaties van de geplaatste onderzoeksmaterialen. MO: Mostela, SB: Sporenbuis, CV: Cameraval

3.3 Eekhoorn en roofvogels

7 februari 2020 is een uitgebreide controle uitgevoerd ten behoeve van de aanwezigheid van roofvogelnesten (horsten) en eekhoornnesten. Hierbij zijn een 2-tal potentiële roofvogelnesten aangetroffen (Figuur 16). Vervolgens zijn er binnen het broedseizoen (half maart t/m half mei) 3 bezoeken gebracht aan de roofvogelnesten, om uitsluitsel te kunnen geven over de bezetting en soort van de nesten (zie tabel III). Deze bezoeken vonden plaats na zonsopkomst, met een minimale tussenperiode van 10 dagen. Deze inspanning voldoet onder andere aan het Kennisdocument Buizerd van BIJ12, versie 1.0 juli 2017.

Tabel III. Bezoeken i.v.m. inventarisaties roofvogelnesten

Datum	Type onderzoek	Tijdsduur onderzoek	Weer	Temp.
07-02-2020	Controle	13.00-15.00	Wind gemiddeld 2 Bft Vrijwel geheel bewolkt Geen neerslag	7 °C
03-04-2020	Zichtcontrole	06:00-08.00	Wind gemiddeld 3 Bft Geheel bewolkt Geen neerslag	3 °C
13-04-2020	Zichtcontrole	06:00-08.00	Wind gemiddeld 4 Bft Half bewolkt Geen neerslag	5 °C
24-04-2020	Zichtcontrole	06:00-08.00	Wind gemiddeld 2 Bft Niet bewolkt	7 °C

Figuur 16. locaties roofvogelhorsten (gele ster) en te verwijderen holtebomen (blauwe ster) binnen het plangebied

3.4 Alpenwatersalamander

Om de aanwezigheid van Alpenwatersalamander te toetsen zijn meerdere bezoeken gebracht aan de vijvers binnen het plangebied. Om aanwezigheid van Alpenwatersalamander te toetsen is in de periode maart – augustus driemaal met schepnet geschept naar volwassen en jonge individuen, met een tussenperiode van minimaal 2 weken (zie tabel IV). Deze inspanning voldoet aan de Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming (versie juli 2017) van het Netwerk Groene Bureaus.

Tabel IV. Bezoeken i.v.m. inventarisaties amfibieën

Datum	Type onderzoek	Tijdsduur onderzoek	Weer	Temp.
15-07-2019	Scheppen	13.00-15.00	Wind gemiddeld 2 Bft Vrijwel geheel bewolkt Geen neerslag	18 °C
16-08-2019	Scheppen	13.00-15.00	Wind gemiddeld 3 Bft Geheel bewolkt Geen neerslag	22 °C
22-04-2020	Scheppen	06:00-08.00	Wind gemiddeld 2 Bft Half bewolkt Geen neerslag	12 °C

3.5 Levendbarende hagedis en hazelworm

Voor het onderzoek naar de levendbarende hagedis zijn 10 herpetoplaten (groene damwandplaat, circa 120x50cm) gebruikt, welke op 15 juli gelegd zijn (figuur 16). Hierbij is tegelijkertijd een onderzoeksrond met enkel zichtwaarnemingen uitgevoerd. Hierna zijn nog 4 controlerondes uitgevoerd tot en met eind september, waarbij platen werden gelicht, maar ook op zichtwaarnemingen werd gelet (zie tabel V). Rondes zijn uitgevoerd volgens het Kennisdocument Levendbarende Hagedis van BIJ12, versie 1.0 juli 2017 en de Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming (versie juli 2017) van het Netwerk Groene Bureaus.

Tabel V. Bezoeken i.v.m. inventarisaties levendbarende hagedis

Datum	Type onderzoek	Tijdsduur onderzoek	Weer	Temp.
15-07-2019	Plaatsen herpetoplaten en controleronde	13.00-15.00	Wind gemiddeld 2 Bft Half bewolkt Geen neerslag	18 °C
16-08-2019	Controleren herpetoplaten en zichtcontrole	10.00-12.00	Wind gemiddeld 3 Bft Licht bewolkt Geen neerslag	20 °C
30-08-2019	Controleren herpetoplaten en zichtcontrole	08.30-10.30	Wind gemiddeld 2 Bft Half bewolkt Geen neerslag	19 °C

20-09-2019	Controleren herpetoplaten en zichtcontrole	10.00-11.30	Wind gemiddeld 2 Bft Half bewolkt Geen neerslag	17 °C
27-09-2019	Controleren herpetoplaten en zichtcontrole	11.00-01.00	Wind gemiddeld 3 Bft Half bewolkt Geen neerslag	17 °C

Figuur 17. locaties herpetoplaten binnen het plangebied

4. RESULTATEN

4.1 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

In het najaar is vanuit een boom in het noordwesten van het plangebied de paarroep van de ruige dwergvleermuis gehoord (zie figuur 18). In een van de zijtakken van de boom zit een boomholte, waar deze verblijfplaats zich waarschijnlijk bevindt. Daarnaast is er een paarterritorium van de gewone dwergvleermuis aangetroffen aan de noordzijde van het voormalige klooster, een individu vloog vanaf het gebouw met pannendak tot aan de oostzijde van het gebouw heen en weer. Hierbij werden continu paarroepen waargenomen. De exacte locatie van de verblijfplaats is echter niet bekend.

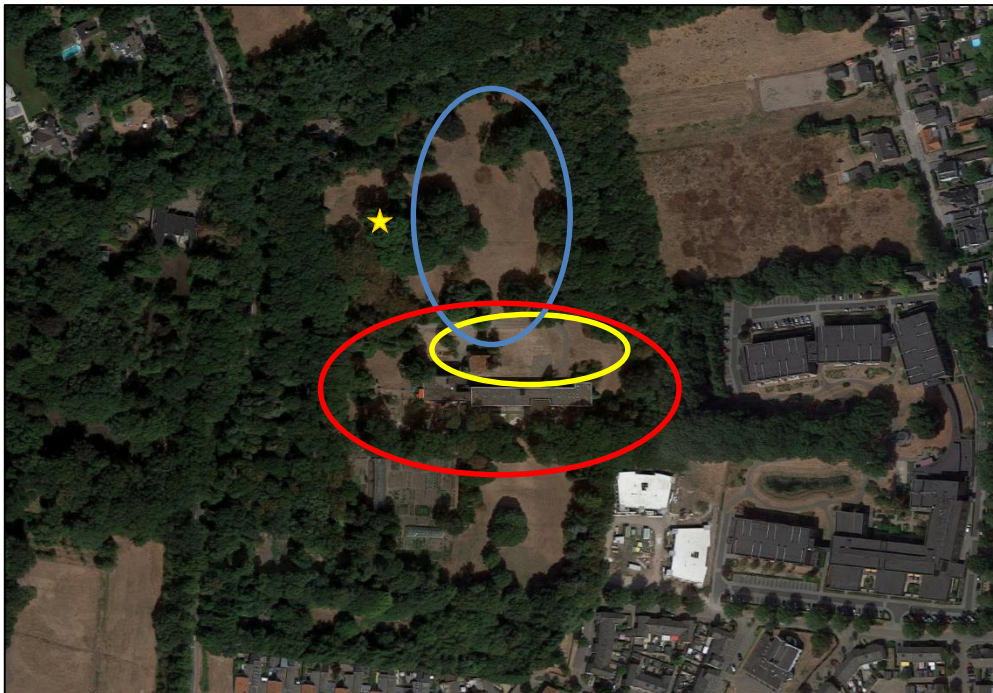
In het voorjaar zijn meerdere foeragerende en langsvliegende gewone dwergvleermuizen waargenomen in de directe omgeving van de gebouwen. Deze vertonden echter geen binding met de gebouwen, en er was geen sprake van zwermgedrag of uitvliegende vleermuizen. Bij de bomen was vrijwel geen activiteit, enkel een incidenteel langsvliegend individu boven de boomkronen of langs de bosrand is waargenomen. Laatvliegers en rosse vleermuizen werden in het voorjaar veelvuldig in het park al foeragerend of langsvliegend waargenomen. Voor deze soorten geldt eveneens dat geen binding met de gebouwen of bomen is waargenomen, noch zijn er waarnemingen gedaan waar dit doet vermoeden.

Foerageergebied

Tijdens alle veldbezoek werd er door enkele gewone dwergvleermuizen gefoerageerd in het plangebied. Het betrof maximaal 5 individuen in het gehele park. Met name in het begin van de avond foerageerden boven het opgaand groen aan de noord- en zuidzijde van het gebouw. Later op de avond trokken deze weg en vloog er slechts incidenteel een individu over. Tijdens de eerste avondronde in het voorjaar werd er een groot deel van de avond gefoerageerd door 3 laatvliegers en 2 rosse vleermuizen in het noordelijk deel van het plangebied. Het plangebied doet dienst als foerageergebied voor gewone dwergvleermuizen, laatvliegers en rosse vleermuizen. Gezien de vleermuizen hier niet de hele avond aanwezig waren en regelmatig een kwartier of langer verdwenen is het niet de verwachting dat het plangebied essentieel foerageergebied voor de gewone dwergvleermuis betreft.

Vliegroutes

Tijdens de veldbezoeken zijn in de directe omgeving geen eenduidig vliegpatronen aangetroffen dat door meerdere individuen wordt gevolgd.

Figuur 18. Paarverblijfplaats ruige dwergvleermuis (gele ster), paarterritorium gewone dwergvleermuis (gele cirkel), foerageergebied gewone dwergvleermuis (rode cirkel) en foerageergebied laatvlieger en rosse vleermuis (blauwe cirkel)

4.2 Steenmarter, bunzing, hermelijn, wezel en das

Met de wildcamera's zijn waarnemingen gedaan van meerdere soorten zoogdieren. Op 25 en 26 juli zijn met camera's CV2 waarnemingen gedaan van een bunzing (figuur 17). Verder zijn waarnemingen gedaan van huiskat, vos, egel, woelmuizen, bosmuizen en verschillende soorten vogels. Met de mostela's zijn woelmuizen en bosmuizen aangetroffen, in de sporenbuizen zijn enkel sporen van bosmuizen aangetroffen. Waarnemingen van wezel, hermelijn en steenmarter zijn niet gedaan. Ook zijn er bij dit onderzoek geen waarnemingen gedaan van de das.

Wel zijn er beelden gemaakt met de wildcamera van een particulier bij een vossenhol in de noordoosthoek tegen de oostgrens van het plangebied. Tussen 25 mei en 4 juni zijn er waarnemingen gedaan van een das (figuur 20 en 21). Tijdens een van deze waarnemingen is de das bladeren aan het verzamelen en richting het hol aan het schuiven. Het lijkt hier redelijkerwijs om een bijburcht te gaan. De burcht bestaat namelijk uit een enkele pijp, en er is maar een enkel individu waargenomen.

Figuur 19. Foto van de bunzing door cameraval CV2 in Theresiapark Vught

Figuur 20. Foto van de das door de particuliere cameraval in Theresiapark Vught

4.3 Eekhoorn en roofvogels

Binnen het plangebied zijn vroeg in het voorjaar, bij voldoende zicht, een 2-tal roofvogelhorsten aangetroffen welke mogelijk in gebruik zijn. Tijdens de zichtcontroles op 3 en 13 april is een sperwer in de directe omgeving van het nest tegen de oostgrens van het plangebied waargenomen. Incidenteel maakte dit individu een landing in het opgaand groen en een maal op het nest. Tevens is tijdens de zichtcontrole op 13 april dezelfde sperwer waargenomen, al vliegend met nestmateriaal. Tijdens de vleermuisonderzoeken werden daarnaast regelmatig roepende ouders en jongen gehoord uit de richting van dit nest. Bij het andere nest is tijdens geen van de veldbezoeken activiteit waargenomen.

4.4 Alpenwatersalamander

In de poel in het zuidwesten van het plangebied zijn waarnemingen gedaan van bastaardkikker, en larven van de kleine watersalamander. In de poel ten oosten van de gebouwen zijn geen groene kikkers waargenomen, maar was het aantal larven van kleine watersalamander erg groot. In beide poelen lag veel kroos, en in de poel in het zuidwesten stond het water erg laag waardoor alleen nog het diepste deel water bevatte.

4.5 Levendbarende hagedis en hazelworm

De platen zijn meerdere malen bij geschikte weersomstandigheden gecontroleerd, en er is gezocht op zicht naar individuen. Binnen het plangebied zijn tijdens geen van de veldbezoeken waarnemingen ge-

daan van levendbarende hagedis of hazelworm. In de omgeving zijn waarnemingen bekend van levendbarende hagedis vanuit de Vughtse Heide en rond de IJzeren Man. Doordat geen waarnemingen binnen het plangebied zijn gedaan kan redelijkerwijs worden gesteld dat het plangebied geen onderdeel uitmaakt van het leefgebied van de levendbarende hagedis of hazelworm.

5. TOETSING AAN DE WET NATUURBESCHERMING

5.1 Vleermuizen

Binnen het plangebied zijn een paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis in het gebouw, en een paarverblijfplaats van de ruige dwergvleermuis in een boom aangetroffen. De boom blijft in de toekomstige situatie behouden. Op deze locatie blijft de parkachtige structuur aanwezig, waardoor deze verblijfplaats niet verloren gaat. De paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis gaat echter wel verloren. Bij de sloop van het gebouw is men in overtreding van artikel 3.5 lid 2 en 4 van de Wet natuurbescherming inzake het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis en het beschadigen of vernielen van een rust- of verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis. Alvorens kan worden gestart met het slopen van het gebouw dient een ontheffing te worden verkregen van deze verbodsbepalingen.

Daarnaast wordt het plangebied door meerdere soorten vleermuizen gebruikt als foerageergebied. Omdat er geen erg grote aantallen vleermuizen zijn waargenomen, en niet elke avond veel gefoerageerd werd, is het de verwachting dat het plangebied niet essentieel is als foerageergebied voor de vleermuizen. Daarnaast zijn in de directe omgeving grote hoeveelheden bos aanwezig. Toch is het van belang dat dit park, gezien de nabijheid tot de naastgelegen woonwijken, zoveel mogelijk geschikt foerageergebied behoudt. Door verlichting gericht en uitschijnend op de toekomstige bosranden te vermijden, en de verlichting vleermuisvriendelijk in te richten, kan deze functie binnen het plangebied voor een groot deel behouden blijven. Er kunnen wijzigingen gedaan worden aan de plaatsing, armaturen en kleur van de verlichting.

5.2 Steenmarter, bunzing, hermelijn, wezel en das

De aanwezigheid van de bunzing en das geeft aan dat het plangebied onderdeel is van het leefgebied van zowel de bunzing als de das. Hoewel de locatie van een de bijburcht van de das bekend is, is het onbekend waar de verblijfplaats van de bunzing zich bevindt. Hierbij moet worden aangenomen dat het gehele plangebied potentieel onderdeel uitmaakt van het leefgebied van de bunzing. Mogelijk zal men in overtreding zijn van artikel 3.10 lid 1 onderdeel b van de Wet natuurbescherming, namelijk het opzettelijk beschadigen of vernielen van een vaste voortplantingsplaats of rustplaats van de das en bunzing. Een overtreding met betrekking tot de bijburcht van de das zou mogelijk kunnen worden voorkomen door het ontzien van de bijburcht. Voor de bunzing, en indien noodzakelijk ook voor de das, dient een ontheffing te worden verkregen van artikel 3.10 lid 1 onderdeel b. Overtredingen met betrekking tot steenmarter, hermelijn en wezel zijn gezien het ontbreken van waarnemingen bij dit onderzoek uitgesloten.

5.3 Eekhoorn en roofvogels

Er zijn geen nesten van de eekhoorn aangetroffen binnen het plangebied. Wel is er een actief sperwer-nest aanwezig. Binnen de voorgenomen plannen zal in de directe omgeving van dit nest werkzaamheden plaats vinden. Mogelijk zal men in overtreding zijn van artikel 3.1 lid 2 inzake het vernielen, beschadigen of wegnemen van een nest van de sperwer. Alvorens er gestart mag worden met werkzaamheden binnen 75 meter van het nest (de verstoringsafstand) dient een ontheffing te worden verkregen.

5.4 Alpenwatersalamander

Er zijn geen Alpenwatersalamanders aangetroffen binnen het plangebied. Een overtreding van de Wet natuurbescherming met betrekking tot deze soort is daarmee uitgesloten.

5.5 Levendbarende hagedis en hazelworm

Er zijn binnen het plangebied geen waarnemingen gedaan van levendbarende hagedis of hazelworm. Een overtreding van de Wet natuurbescherming, met betrekking tot levendbarende hagedis of hazelworm is redelijkerwijs uitgesloten.

6. CONCLUSIE

Er zijn meerdere beschermde soorten binnen het plangebied aangetroffen. Alvorens de werkzaamheden gestart kunnen worden dient een ontheffing verkregen te worden van de volgende verbodsbepalingen, of de plannen moeten zodanig aangepast worden dat een overtreding voorkomen wordt.

- Artikel 3.1 lid 2 Wnb inzake het vernielen, beschadigen of wegnemen van het sperwernest
- Artikel 3.5 lid 2 en 4 Wnb inzake het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis en het beschadigen of vernielen van een rust- of verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis
- Artikel 3.10 lid 1 onderdeel b Wnb inzake het opzettelijk beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van bunzing en das

Binnen de provincie Noord-Brabant wordt de ontheffingverlening van de Wet natuurbescherming, onderdeel soorten, verzorgd door de Omgevingsdienst Brabant-Noord (ODBN). Bij een ontheffingsaanvraag dient onder andere een activiteitenplan geleverd te worden, hierin worden onderbouwingen benoemd omtrent het wettelijk belang, de gunstige staat van instandhouding van de soorten, en een alternatievenafweging. Daarnaast wordt hierin aangegeven welke maatregelen genomen worden om negatieve effecten zoveel mogelijk te mitigeren dan wel compenseren.

Onverminderd het bovenstaande dient men zich te houden aan het volgende:

- Licht gericht of uitschijnend op de bosranden dient te worden vermeden, en waar mogelijk dient vleermuisvriendelijke verlichting toegepast te worden. Hierbij kunnen aanpassingen gedaan worden aan plaatsing, armatuur en kleur van de verlichting.
- Het verwijderen van opgaand groen dient plaats te vinden buiten het broedseizoen. Het broedseizoen duurt doorgaans van half maart t/m half augustus. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van de werkzaamheden.
- Met betrekking tot de incidentele aanwezigheid van een algemene soort binnen het plangebied is de zorgplicht geldend.

Soortgroep	Aanwezig	Overtreding	Maatregelen
Vleermuizen	Ja	Ja	Ontheffing aanvragen voor verwijderen paarverblijfplaats gewone dwergvleermuis
Steenmarter, bunzing, hermelijn, wezel en das	Ja	Ja	Bunzing aanwezig binnen plangebied, bijburcht van das aanwezig. Voor beide soorten is een ontheffing nodig
Roofvogels	Ja	Ja	Ontheffing aanvragen voor het verstoren (en mogelijk verwijderen) van horst van sperwer
Eekhoorn	Nee	Nee	Geen nesten aanwezig en geen waarnemingen
Alpenwatersalamander	Nee	Nee	Geen waarnemingen gedaan
Levendbarende hagedis, hazelworm	Nee	Nee	Geen individuen aangetroffen binnen het plangebied

7. BRONNEN

- Dietz C., O. von Helversen & D. Nill 2011. Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. De Fontein/Tirion Uitgevers, Utrecht.
- Kennisdocument Gewone dwergvleermuis, versie 1.0 BIJ12 juli 2017
- Kennisdocument Gierzwaluw, versie 1.0 BIJ12 juli 2017
- Kennisdocument Huismus, versie 1.0 BIJ12 juli 2017
- Kennisdocument Levendbarende Hagedis, versie 1.0 BIJ12 juli 2017
- Kennisdocument Ruige dwergvleermuis, versie 1.0 BIJ12 juli 2017
- Limpens, H., J. Regelink & R. Koelman 2010. Vleermuizen en planologie. Zoogdiervereniging, Nijmegen.
- Ministerie van Economische Zaken 2016. Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Lees hier wat de Wet natuurbescherming daarover regelt. Versie 1.3, december 2016. Ministerie van Economische Zaken, Den Haag.
- Netwerk Groene Bureaus. Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming, versie juli 2017
- SOVON Vogelonderzoek Nederland 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000. Nederlandse fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.
- Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging (2017) Vleermuisprotocol 2017, maart 2017.

8. VERKLARENDE WOORDENLIJST

Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn/haar kennis en ervaring.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of verblijfplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kun oplopen tot meerdere honderden exemplaren.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Flora- en faunawet is gemaakt om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Flora- en faunawet een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Eén mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van de Flora- en faunawet. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Vaste rust- of verblijfplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. De Flora- en faunawet omschrijft niet exact wat een vaste rust- of verblijfplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kans sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Is een vleermuisverblijfplaats anders dan een kraamverblijf. Buiten de kraamperiode worden deze door vrouwtjes gebruikt, binnen de kraamperiode door individuele mannetjes.

